

Bạn biết gì về thống kê?

NTH (giới thiệu)

Theo Bản tin Khoa học hàng ngày của Mỹ thì kém hiểu biết về thống kê gây ra những xem xét số liệu bất cẩn. Tin tức đưa ra khó hiểu, số liệu bề ngoài có vẻ mâu thuẫn làm cho vấn đề tồi tệ hơn. Jessica Utts, giáo sư thống kê trường Đại học UC Davis, Mỹ nghĩ rằng thay đổi các khóa đào tạo thống kê sẽ giúp cho công dân hiểu được các tin tức theo hướng thống kê tốt hơn.

Các khóa học tập trung vào việc dạy về tính toán nhiều hơn như kiểm định t, ANOVA, và các phương pháp tính toán khác. Tuy nhiên người học không nhận ra các sai số nói chung trong các trình bày/tuyên bố thống kê – một vấn đề mà họ cần biết khi đọc các kết quả thống kê và giải thích chúng trong cuộc sống hàng ngày.

Trong một báo cáo xuất bản trên Tạp chí Các nhà thống kê Mỹ, Utts mô tả 7 lỗi phổ biến hiểu sai về thống kê, trong các báo cáo tin tức và báo cáo khác. Bà nói, sai lầm lớn nhất đó là sự lẫn lộn về mối quan hệ nhân - quả: “thông thường một nghiên cứu quan sát sẽ liên kết hai biến khi bạn nghĩ rằng chúng có mối quan hệ nhân - quả”, tuy nhiên dựa vào những

phương pháp nghiên cứu đã được thực hiện thì không có việc chứng minh là đúng cho kết luận rằng có mối quan hệ nhân - quả.

Lẫn lộn về thuật ngữ “trung bình” và “tiêu chuẩn” là lỗi dẫn đến hiểu sai phổ biến khác, chúng tôi luôn nghe thấy rằng “nhiệt độ chuẩn cho ngày hôm nay là 80 độ”, nhưng đó là nhiệt độ trung bình đã ghi lại được của ngày này trong quá khứ. Cần đưa vào cả một khoảng các giá trị phù hợp với mức trung bình đã thông cáo, ví dụ như “nhiệt độ trong ngày này đã thay đổi từ 64 đến 91 độ” thì có lợi hơn nhiều.

Utts là tác giả cuốn “Xem xét các thống kê” (Seeing Through Statistics) và là đồng tác giả cuốn “Ghi nhớ về thống kê” (Mind on Statistics). Bà đã đưa ra những diễn đạt bằng lời thông thường phổ biến nhất cho các độc giả về sử dụng các số liệu thống kê hàng ngày. ■

Nguồn: <http://www.sciencedaily.com/releases/2008/02/080227092729.htm>